

УДК 329

Мироненко Т. В.,
аспірант кафедри політології, Дніпровський
національний університет ім. О. Гончара
(Україна, Дніпро), myrontaras@bigmir.net

ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ КРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Визначається специфіка прийняття політичних рішень в умовах кризового менеджменту. Окреслено зміст механізмів та конкретних суб'єктів політичних рішень, які діють у конкурентному середовищі.

Означено, що є відмінність від рутинного прийняття політичних рішень в оцінці управлінських альтернатив у короткі терміни, збиранні інформації та подоланні ситуації невизначеності. Доведено, що для сучасної України є необхідним формування особливих структур антикризового політичного управління, зважаючи на ситуацію на Сході країни. Встановлено, що набувають актуальності проблеми короткотермінового та довготермінового ефекту від прийнятих рішень, набувають ваги причинно-наслідкові зв'язки між рішеннями та отриманими політичними результатами. Визначено важливість політичного десіжнмейкінгу у кризових умовах в сучасній Україні.

Ключові слова: прийняття політичних рішень, кризовий менеджмент, конкурентне середовище, антикризове політичне управління, ситуації невизначеності, політична криза.

Світова теорія політичних рішень визначає суб'єктів та інституційні засади діяльності з розробки і втілення в життя політичних задумів і дотримання політичних норм та пріоритетів. Предметним виміром, на якому виокремлюється можливість оцінки адекватності та ефективності політичних рішень є конкретні політичні ситуації з чіткими обмеженнями управлінських альтернатив та високими вимогами до політичного результату. Ситуація політичних криз є тим режимом прийняття рішень, в якому проявляється спроможність центрів прийняття рішень діяти узгоджено та адекватно відповідати на виклики. Аналіз криз виступає міждисциплінарною науково-дослідною сферою, в якій зосереджені інтереси психології, соціології, державного управління та політичних наук. Останні зацікавлені, передусім, у встановленні механізмів та конкретних суб'єктів політичних рішень, які діють у конкурентному середовищі та за умов виконання вимог демократичного представництва.

Практики адміністративно-директивного урядування, характерні для багатьох трансформаційних країн, у результаті демократичних реформ мають поступитися прозорим та колегіальним механізмам. Ситуація політичних криз є тим матеріалом, який дозволяє побачити формування нових практик та інститутів, які є критерієм переходу політичних систем демократичного транзиту на новий рівень. Напрямами наукового осягнення специфіки прийняття рішень як елементу кризового політичного управління, є відмінність від рутинного прийняття політичних рішень, оцінка управлінських альтернатив у короткі терміни, збирання інформації та подолання ситуації невизначеності. Для сучасної України є необхідним формування фахових структур антикризового політичного управління, зважаючи на ситуацію на Сході країни. За таких умов набувають актуальності дії демократичних урядів у кризових ситуаціях в інших країнах світу. Також стають актуальними проблеми короткотермінового та довготермінового ефекту від прийнятих рішень, причинно-наслідкові зв'язки між рішеннями та отриманими політичними результатами. Крім того, галузь політичного десіжнмейкінгу в кризових умовах потребує належного поняттєво-категорійного оформлення.

Вітчизняні та зарубіжні вчені активно вивчають політичний аспект антикризового управління. Зокрема, А. Галушка-Адайкін розглядає суспільно-політичну кризу в Республіці Індонезія [1], С. Гур'єв вивчає принципи управління ризиками в процесі ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій [2], І. Клим спрямував зусилля на аналіз і технології врегулювання політичної кризи [5], О. Ковальчук висвітлює прийняття управлінських рішень в умовах організаційного розвитку [6], А. Нагорний надає увагу особистісній кризі в умовах суспільної трансформації [7], Р. Хіт намагається узагальнити підходи кризового менеджменту для керівників [12]. Однак, проблема прийняття політичних рішень на макrorівні потребує окремого дослідження.

Метою статті є встановлення умов та специфіки прийняття політичних рішень в умовах кризового менеджменту. Завданням дослідження є розкриття умов оптимізації прийняття політичних рішень на тлі політичних криз.

Процеси прийняття політичних рішень набувають технологічного та процедурного характеру за умови, якщо суб'єкти прийняття рішень чітко розуміють особливості середовища та чинники, які впливають на їх діяльність. Обстановка політичної кризи вимагає чіткого усвідомлення як особливостей свого становища, так і спроможностей системи в цілому функціонувати відповідно до закладених в її основи цілей. Якщо говорити про політичну систему як організаційну цілісність, то політична криза виступає явищем дисфункції окремих інститутів та зростання внутрішніх суперечностей у механізмі прийняття рішень. Кризовість змінює відносини між частинами політичного цілого у такий спосіб, що в якості не відповідають значенню попереднього стану. Т. Костюченко зазначає, що організація розглядається як система – комплекс складових у взаємодії, яка формує їх цілісність стосовно навколишнього середовища. Система – певна сукупність елементів, які утворюють єдине ціле, надлене особливостями, відсутніми в його складових [9, с. 70].

Бачення успішності політичних рішень у політичних науках формується на основі запозичення економічного управлінського інструментарію. Така ситуація зумовлена поширенням досвіду аналізу поведінки під час криз в економічній сфері на інші сфери життєдіяльності суспільства. Аналіз вигід та витрат, втрат і надбань в економічних кризах збагачує прийняття політичних рішень об'єктивними параметрами становища політичного суб'єкта, а також оцінкою стану політичної системи в цілому. Так само, як і в економічних відносинах, у політичній сфері ключового значення набуває якість та кваліфікація кадрів, які беруть участь в управлінському процесі. Попри нормативні й процедурні аспекти прийняття політичних рішень, роль кадрового потенціалу залишається дуже значною. На думку Т. Костюченко, «концепція антикризового управління персоналом включає розробку антикризової кадрової політики, яка є складовою частиною антикризового управління організацією, головна мета якої – досягнення стійкого становища на ринку» [9, с. 71].

Механізми демократичного прийняття політичних рішень включають не лише інституційні та процедурні чинники, але й значення діяльності для сприйняття громадськістю. Сам процес політичних обговорень

робить прийняття масштабного політичного рішення надбанням експертної спільноти та широких верств населення. Ситуація кризи розкриває внутрішні ресурси адаптації системи прийняття рішень та її реакції на зовнішні чинники. Криза є не лише джерелом викликів, але і джерелом можливостей. Комунікаційна привабливість рішень сприяє їх легітимності та громадській підтримці. Як вважає О. Гусак, «криза є складним феноменом, що містить в собі як потенційні загрози та небезпеку втрат (руйнування налагоджених комунікаційних каналів; зростання уваги до організації з боку громадськості; загрози для репутації та іміджу організації), так і нові можливості для оновлення та перетворення організації, створюючи нові покращені підходи до ведення діяльності після критичного періоду (формування нової, гнучкої, більш адекватної до реалій, системи комунікацій, спрямованої на подальший розвиток організації)» [3, с. 126–127].

Значення політичного рішення в період кризи для окремих соціальних груп або суспільства в цілому визначається у контексті відстоювання певних інтересів або слідування оголошеним програмам та іншим формальним цілям, оголошеним під час перебування при владі тих чи інших політичних сил. Отже, криза спонукає до пошуку таких рішень, які б, з одного боку, не виходили за рамки встановленої політичної парадигми (інакше вони не можуть бути сприйняті в суспільстві), а з іншого – вимагають зосередження на поточному політичному плані та врахуванні прагматичних міркувань. В цілому, політичні дії в умовах демократії завжди перебувають під тиском політичної етики та обставин, які вимагають негайної реакції. О. Гусак зазначає, що кризовий менеджмент як важливий та перспективний напрям сучасних зв'язків з громадськістю має розглядатись як чітко злагоджений, неперервний процес взаємодії організації з громадськістю, який проявляється в обміні інформацією та здійсненні PR-заходів, спрямованих на відновлення порушених кризою зв'язків з громадськістю [3, с. 127].

Всезагальність та широке охоплення політичних криз вимагає оцінки наслідків прийняття рішень не лише відповідно до власне політичних міркувань. Політична криза може бути спричинена не лише розбіжностями у взаємодії політичних сил, але й через погіршення стану економічного середовища. Як свідчить новітній політичний розвиток сучасної України, кризові елементи мали місце під час президентства В. Ющенка, внаслідок чого програма широких демократичних реформ не була повною мірою реалізована. Таким чином, оцінка політичних рішень в період криз вимагає значної уваги до суміжних сфер життєдіяльності.

Лише наявність стратегічного бачення та усвідомлення пріоритетності і рівня загроз може забезпечити адекватну відповідь на зовнішні стосовно системи виклики. Як стверджує І. Забеліна: «свідченням наближення системної кризи є й глобальна економічна криза. Отримавши свій початок у фінансовій сфері розвинених держав, вона вражає всі сторони економічного і соціального життя, створює загрозу дестабілізації політичної сфери життєдіяльності людства» [4, с. 344].

Як зазначалося, кризовий менеджмент виступає системою надзвичайних заходів, які не є характерними для звичних процедур та процесів управління. Водночас

його метою є збереження сталого характеру розвитку системи, повернення її до нормативних зразків. У зв'язку з цим, перелік політичних альтернатив під час ухвалення рішень не є досить широким. Оскільки необхідним є збереження основних параметрів функціонування системи, основним завданням є не припустити її руйнування. Не зважаючи на це, центри макрополітичного антикризового управління мають враховувати не лише той сценарій, який призведе до перемоги у конфлікті, але й забезпечити функціонування інститутів і керуваність суспільними процесами. Тому, політичні рішення мають вбудовуватись у поточний політичний процес, а не виходити повністю за його межі на основі логіки надзвичайного управління.

З точки зору ухвалення політичних рішень, політична криза виступає багатовекторним явищем, яке має низку варіантів розвитку подій. Ці варіанти можуть мати місце з однаковою імовірністю, тому ухвалення рішень має орієнтуватися на певний результат. Прийняття політичних рішень у період кризи не повинно відзначатися радикалізмом та орієнтуватися на незворотність певної ситуації, з метою можливості зміни лінії поведінки та орієнтирів у ситуації, коли альтернативи будуть більш чіткими. Криза як явище, яке має початок і кінець у вигляді нормативних та статичних пунктів функціонування, вимагає від центрів прийняття рішень усвідомлення наслідків моделі своєї поведінки як у кризовому, так і нормативному режимі. Ця двоїстість вимагає аналізу не лише вигід і витрат, але і стабільності свого статусу в майбутній конфігурації політичної системи. На думку С. Ставченка: «для розуміння кризи у соціально-політичній системі (організації) великого значення набувають не тільки причини, але й наслідки кризових явищ. Наслідок кризи розглядається як кінцевий результат впливу кризової ситуації на стан системи. Наслідки можуть бути як позитивними, так і негативними» [11].

Темпоральний вимір розвитку кризових політичних рішень також залежить від змісту обставин у політичній системі. Надзвичайний дестабілізований стан може мати свою динаміку, яка формує не лише поточну ситуацію, але й визначає чергу послідовних змін, для яких одного разу ухвалене рішення може неповною мірою відповідати. Можливість реагування на наслідки однієї кризової ситуації не повинно перекреслювати дій у подібній ситуації в подальшому (через певний період часу, або в іншій ситуації). При цьому чинники, які є значущими для кон'юнктури на даний момент, у недалекому майбутньому можуть взагалі втратити своє значення. Тому, прийняття рішень багаторазово ускладнюється. На думку С. Ставченка, «кризи можуть виникати як ланцюгова реакція, тобто можливий перехід від одного кризового стану до іншого, більш глибокого і тривалого. Наслідки кризи можуть призвести до різних змін або за допомогою антикризового управління можуть бути пом'якшені чи взагалі нейтралізовані» [11].

Одним з визначальних чинників прийняття рішень в умовах політичних криз є масштаб кризи, яка може охоплювати всю систему, або її окремі елементи. Ці процеси очевидно є взаємопов'язаними, оскільки, як свідчить новітній політичний розвиток України, регіональної проблеми та політичні протистояння швидко набувають національного значення. Так само і

процеси, які розвиваються у політичних центрах швидко досягають периферії. Це пов'язано із новою політико-комунікаційною парадигмою відносин між владою і суспільством, новими чинниками політичної мобілізації й політичного протистояння. Політичні рішення, спрямовані на розв'язання, або запобігання кризі, мають бути не лише комплексними, але й вбудованими у послідовність управлінських процесів. Наприклад, рішення щодо підтримки тієї або іншої сторони в рамках парламентських протистоянь має враховувати не лише процедурні аспекти, але й значення періоду або етапу політичної кризи, можливості впливу на її результати. Досить складним є становище так званої «золотої акції», коли та чи інша сторона у парламентських дебатах не має вирішальної чисельної переваги, але перебуває поміж іншими великими гравцями. Її політичний вибір коливається між здобуттям повної перемоги та покаранням за дії несумісні із існуванням балансу між конкретними політичними силами. Прикладом служить поведінка фракції Соціалістичної партії у парламенті України, обраною у 2006 році.

Визначення основних параметрів прийняття рішень залежить від профілю кризи, яка може мати внутрішню системні та зовнішні чинники. Тому рішення, які ухвалюються в рамках змагання конкретних політичних сил за домінування у владній системі можуть відрізнятися від рішень, які ухвалюються в умовах тривалих та масштабних соціально-економічних криз. Постійна криза також накладає відбиток на спосіб ухвалення рішень та їх розробку. У тривалих кризових ситуаціях втрачається зв'язок із нормативним і стабільним контекстом, що вимагає ухвалення рішень короткотермінового значення. Як свідчить досвід окремих Латиноамериканських держав, зокрема Еквадору, політична криза є постійною даністю політичної системи через неможливість подолання відсталості та негативні явища в економіці і соціальному середовищі. Політична система не може адекватно відповідати на вимоги населення. Як стверджує Л. Неліна, «поглиблення периферизації економіки в ході неоліберальних реформ збільшило її вразливість по відношенню до коливань глобальної фінансової системи і продемонструвало нездатність функціонуючої політичної системи відповідати на виклики, що виникають» [8, с. 127].

Ухвалення політичних рішень в умовах політичних криз в сучасній Україні пов'язане як із завданнями розбудови державності, так і з ситуативними потребами політичних гравців. На прикладі політичних криз, які мали місце напередодні та після Помаранчевої революції, видно, що для здобуття конкурентних переваг політичні суб'єкти змінювали форму правління у державі з президентсько-парламентської на парламентсько-президентську і навпаки. Також приймалося рішення про дострокові вибори та зміну складу урядів відповідно до кон'юнктурних політичних інтересів. Звідси, базова макрополітична логіка збереження стабільності політичної стабільності не враховувалася. Дії, щодо подолання криз були суто реактивними. Як вважає І. Поліщук, «демонополізація влади інституту президента за умов відсутності досвіду співіснування двох найвищих посадових осіб української держави: Президента та прем'єр-міністра, які представляють конкуруючі політичні сили, стала передумовою виникнення політичної кризи в Україні» [10, с. 156].

Водночас обстановка політичної кризи поступово перестає бути надзвичайним явищем для українського політику та виступає певною нормою політичного життя, оскільки вітчизняні політичні сили приймають рішення щодо загострення конфлікту у парламенті та поза його межами, на основі бачення неможливості відстоювання своїх інтересів у рутинному функціонуванні політичної системи. Подібний шлях пройшли багато країн Центральної та Східної Європи, політична кризовість є ознакою необмеженого політичного плюралізму та можливостей представництва інтересів політичних груп.

Прийняттю-наслідковий зв'язок між урядовими кризами та розпуском парламенту у парламентських республіках призводить до обґрунтованої думки про обрання лідерами політичних сил стратегії «переможець отримує все». Разом з тим, результати дочасних виборів у Європі не оскаржуються силами, які втратили вплив, або не здобули вирішальної політичної переваги. Така ситуація складається за умов, якщо не передбачається подальшої авторитаризації влади та всі гравці впевнені у своїй безпеці. На думку І. Поліщука, «дочасні парламентські вибори в Україні були спричинені не розбіжностями між учасниками коаліції чи кризою уряду, а боротьбою між коаліцією та президентом за владні повноваження. Необхідність дострокових виборів у Польщі виникла внаслідок кризи урядової коаліції» [10].

Можливості подолання політичних криз шляхом згоди та консенсусу потребують апробації у трансформаційних суспільствах. Прийняття рішень у конфліктних та консенсусних сценаріях вимагає від суб'єкта політики осягнення можливостей здобуття більш широких переваг від співпраці ніж від конфронтації. Формування такої ситуації має сприяти як сама конфігурація політичної системи, яка дозволяє учасникам політики бути впевненими у своєму подальшому розвитку, а також забезпечити можливість дотримання взятих зобов'язань в межах досягнутих домовленостей. Подібна конфігурація є можливою, якщо політичні сили виступають виразниками інтересів широких верств суспільства, це дає можливість для розбудови консолідованої демократії.

Трансформаційні реалії демонструють, з одного боку, більшу кількість політичних можливостей для досягнення переваг та боротьби за контроль над владним ресурсом. Водночас кількість можливих альтернатив значно зростає через необхідність забезпечувати загальну стабільність системи, перешкоджати її дезінтеграції. Оптимальною для трансформаційної демократії є ситуація, коли політичні рішення приймаються в рамках певного всіма визнаного політичного плану, який передбачає проміжні та кінцеві результати. Це також визначає необхідність досягнення пактованої згоди. Доцільність таких кроків була підтверджена досвідом багатьох країн сучасного світу, від Латинської Америки до Скандинавії.

Специфічні риси прийняття політичних рішень у кризовому менеджменті формуються на основі дій політичних суб'єктів, які передбачають вплив на політичну ситуацію надзвичайними засобами. Політична криза, яка характеризується масштабним протистоянням політичних сил, багаторазово підсилює ситуацію невизначеності, потребує мобілізації ресурсів та зусиль,

пришвидження обробки інформації та моніторингу ситуації. Важливою рисою політичних рішень у період криз є можливість своєчасного компенсування впливу чинників, які визначають ситуацію руйнування звичного порядку та усталених взаємин між учасниками політичної діяльності. Також прийняття політичних рішень в умовах криз вимагає здатності до звукування кількості політичних альтернатив, виокремлення головного та другорядного, можливості концентрувати увагу і зусилля на найбільш небезпечних напрямках. Крім того, прийняття політичних рішень в умовах кризи передбачає чітке усвідомлення власних інтересів та дотримання політичних цілей. Елементом, який ускладнює керування політичними процесами у період криз, є необхідність дотримання принципів демократичного врядування (узгодження позицій, колегіальність, змагальність та публічність). Тому для компенсації переваг адміністративно-директивних методів кризового управління важливою є можливість введення в дію надзвичайних режимів, обговорень, консультацій. Перспективами подальшого розгляду проблеми, порушеної в даній статті, є аналіз взаємозв'язку між системними й позасистемними чинниками ухвалення політичних рішень.

Список використаних джерел

1. Галушка-Адайкін А. Р. Суспільно-політична криза в Республіці Індонезія та повстання PRRI / А. Р. Галушка-Адайкін // Історична панорама. – 2013. – Вип.16. – С.72–84. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Istp_2013_16_7.
2. Гур'єв С. О. Кризовий менеджмент та принципи управління ризиками в процесі ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій / С. О. Гур'єв [та ін.]. – К.: 2008. – 148 с.
3. Гусак О. П. Криза та кризовий менеджмент у сфері публіцистики: конкретизація понять / О. П. Гусак // Інформація і право. – 2011. – №3. – С.124–127. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2011_3_19.
4. Забеліна І. О. Поняття та сутність політичних криз: історико-бібліографічний аналіз / І. О. Забеліна // Актуальні проблеми політики. – 2013. – Вип.49. – С.344–353. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appol_2013_49_42.
5. Клим І. М. Політична криза: аналіз і технології врегулювання в сучасній Україні: автореф. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.02 «політичні інститути і процеси» / І. М. Клим. – Львів, 2013. – 20 с.
6. Ковальчук О. С. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах організаційного розвитку / О. С. Ковальчук // Актуальні проблеми психології: зб. наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / [ред. кол.: С. Д. Максименко (гол. ред.) та ін.]. – К.: А.С.К., 2011. – Т.І: Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія / за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. – 2011. – Вип.30. – С.168–174.
7. Нагорний А. І. Особистісна криза в умовах суспільної трансформації: автореф. дис. ... канд. соціол. наук: спец. 22.00.04 / А. І. Нагорний; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – 16 с.
8. Неліна Л. П. Політична криза в Екваторі як визначальний фактор приходу до влади Р. Корреа / Л. П. Неліна // Грані. – 2013. – №12. – С.123–128. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2013_12_23.
9. Костюченко Т. І. Роль менеджменту в сучасному управлінні персоналом у кризовий період / Т. І. Костюченко // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1: Економіка. – 2013. – Вип.3. – С.67–72. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2013_3_11.
10. Поліщук І. Позачергові парламентські кампанії 2007 року в Україні й Польщі як засіб подолання політичної кризи / І. Поліщук // Studia politologica Ucraino-Polona. – 2011. – Вип.1. – С.156–161. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spup_2011_1_25.
11. Ставченко С. В. Етіологія політичних криз / С. В. Ставченко // Грані. – 2013. – №12. – С.61–65. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2013_12_12.
12. Хіт Р. Кризовий менеджмент для керівників / Роберт Хіт; пер. з англ. Р. Л. Ткачук, С. М. Рябчук, Н. І. Мішеніна. – Київ: Всеуито: Наукова думка, 2002. – 566 с.

References

1. Halushka-Adaykin A. R. Suspil'no-politychnakryza v Respublitsi Indoneziya ta povstannya PRRI / A. R. Halushka-Adaykin // Istorychna panorama. – 2013. – Vyp.16. – S.72–84. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Istp_2013_16_7.
2. Hur'yev S. O. Kryzovyy menedzhment ta pryntsyppu upravlinnya ryzykamy v protsesi likvidatsiy i naslidkiv nadzvychaynykh sytuatsiy / S. O. Hur'yev [ta in.]. – K.: 2008. – 148 s.
3. Husak O. P. Kryza ta kryzovyy menedzhment u sferi pablik ryleshnz: konkretyzatsiya ponyat' / O. P. Husak // Informatsiya i pravo. – 2011. – №3. – S.124–127. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2011_3_19.
4. Zabelina I. O. Ponyattya ta sutnist' politychnykh kryz: istoryko-bibliografichnyy analiz / I. O. Zabelina // Aktual'ni problemy polityky. – 2013. – Vyp.49. – S.344–353. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appol_2013_49_42.
5. Klym I. M. Politychna kryza: analiz i tekhnolohiyi vrehulyuvannya v suchasniy Ukraini: avtoref. dys. ... kand. polit. nauk: spets. 23.00.02 «politychniinstytuty i protsesy» / I. M. Klym. – L'viv, 2013. – 20 s.
6. Koval'chuk O. S. Osoblyvosti pryynyattya upravlins'kykh rishen' v umovakh orhanizatsiynoho rozvytku / O. S. Koval'chuk // Aktual'ni problemy psykholohiyi: zb. naukovykh prats' Instytutu psykholohiyi imeni H. S. Kostyuka NAPN Ukrainy / [red. kol.: S. D. Maksymenko (hol. red.) ta in.]. – K.: A.S.K., 2011. – T.I: Orhanizatsiyna psykholohiya. Ekonomichna psykholohiya. Sotsial'na psykholohiya / za red. S. D. Maksymenka, L. M. Karamushky. – 2011. – Vyp.30. – S.168–174.
7. Nahornyy A. I. Osobystisna kryza v umovakh suspil'noyi transformatsiyi: avtoref. dys. ... kand. sotsiol. nauk: spets. 22.00.04 / Nahornyy Andriy Ihorovych; Klyasych. pryvat. un-t. – Zaporizhzhya, 2010. – 16 s.
8. Nelina L. P. Politychna kryza v Ekvadori yak vyznachal'nyy faktor prykhodu do vlady R. Korrea / L. P. Nelina // Hrani. – 2013. – №12. – S.123–128. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2013_12_23.
9. Kostyuchenko T. I. Rol' menedzhmentu v suchasnomu upravlinni personalom u kryzovyyperiod / T. I. Kostyuchenko // Naukovyy visnyk Chernihivs'koho derzhavnogo instytutu ekonomiky i upravlinnya. Seriya 1: Ekonomika. – 2013. – Vyp.3. – S.67–72. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2013_3_11.
10. Polishchuk I. Pozacherhovi parlament's'ki kampaniyi 2007 roku v Ukraini y Pol'shchi yak zasib podolannya politychnoy kryzy / I. Polishchuk // Studia politologica Ucraino-Polona. – 2011. – Vyp.1. – S.156–161. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spup_2011_1_25.
11. Stavchenko S. V. Etiolohiya politychnykh kryz / S. V. Stavchenko // Hrani. – 2013. – №12. – S.61–65. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2013_12_12.
12. Khit R. Kryzovyy menedzhment dlya kerivnykyv / Robert Khit; per. z anhl. R. L. Tkachuk, S. M. Ryabchuk, N. I. Mishenina. – Kyiv: Vseuvyto: Naukovadumka, 2002. – 566 s.

Myronenko T. V., postgraduate student, Political Science Department, Oles Honchar Dnipro National University (Ukraine, Dnipro), myrontaras@bigmir.net

Political decision-making process under crisis management conditions

In the article the specifics of political decision-making process under the conditions of crisis management is defined. The content of mechanisms and specific actors of political decision-making process in a competitive environment are defined.

It is noted that there is a difference in the routine political decision-making process in the evaluation of management alternatives in a short time, gathering information and overcoming the situation of uncertainty. It is proved that for contemporary Ukraine it is necessary to form special structures of anti-crisis political management, taking into account the situation in the East of the country. It is established that the problem of the short-term and long-term effect of the adopted political decisions and political results are become relevant. The importance of political designation in crisis conditions in contemporary Ukraine is determined.

Keywords: political decision-making process, crisis management, competitive environment, crisis management, situation of uncertainty, political crisis.
